

M I E S T O

L a i k r a š t i s

Apie tai, kas svarbiausia ir aktualiausia Marijampolės žmonėms

2024 m. gegužės 9 d., ketvirtadienis, Nr. 18 (1834) / ML

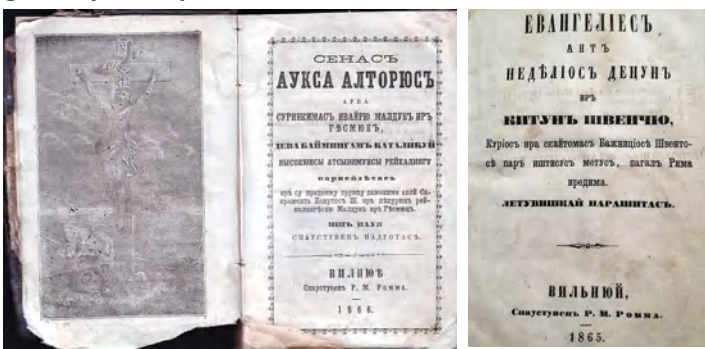
LIETUVIŠKOS SPAUDOS ATGAVIMUI – 120 METŲ Ypatinga diena lietuvybei

„Ne žemės derlumu, ne drabužių skirtingumu, ne šalies gražumu, ne miestų ir pilių stiprumu laikosi tautos, bet daugiausia išlaikydamos savąją kalbą, kuri didina ir palaiko bendrumą, santaiką ir brolišką meilę. Gimtoji kalba yra bendrosios meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas, valstybės sargas. Sunaikink kalbą – sunaikinsi santaiką, vienybę ir dorybę. Sunaikink kalbą – sunaikinsi dangaus saulę, sujauksi pasaulio tvarką, atimsi gyvybę ir garbę“, – Mikalojus DAUKŠA.

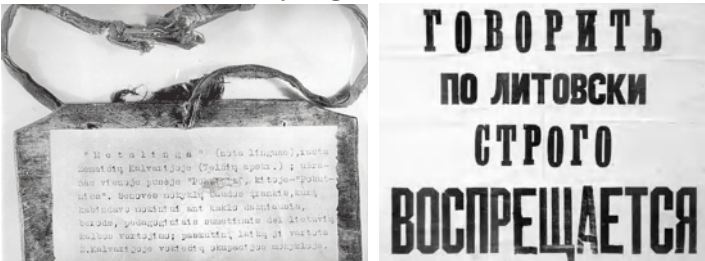
Gegužės 7-ąją minėta Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena – puiki proga prisiminti, įvertinti ir pamąstyti apie šių dalykų svarbą ir reikšmę mūsų tautos gyvenime.

2024 m. gegužės 7 d. sukako 120 metų nuo lietuviško spausdinto žodžio atgavimo Lietuvoje, tai – graži proga paminėti visus knygnešius, kurių dėka šiandien turime ne tik valstybę, bet ir – svarbiausia – išsaugotą savo kalbą. O knygnešystė, kaip tokia, – unikalus, neturintis atitikmenų reiškinys pasaulio kultūros istorijoje – įrašyta į UNESCO paveldą.

Carinės Rusijos valdžios ir Vilniaus generalgubernatoriaus Michailo Muravjovo-Koriko tikslas buvo užgniaužti iš Vakarų kylančias demokratines idėjas, slopinti tautinį sąmoningumą, atitraukti lietuvius nuo lenkų kultūros, užgniaužti Marijampolės gimnazijoje bręstančią besiformuojančią inteligentiją. „Ko nepadarė rusiškas kardas, padarys rusiška raidė.“ Ir 1864 m. buvo uždrausta lietuviška spauda lotyniškais raidėmis, trukusi 40 metų – iki 1904-ųjų. Marijampolės gimnazijoje buvo mokoma rusiškai, vadovėliai, knygos parašyti kirilica (graždanka) – lietuviškas tekstas rusiškais raidėmis. Mokiniam uždrausta kalbėti lietuviškai. Už lietuvių kalbos vartojimą buvo skiriamos griežčiausios bausmės: „metelina“ (medinė lentelė su rusišku užrašu „osiol“), kabinama ant kaklo, kaip gėdos ženklas prakalbusiam lietuviškai, karceris, rykštės, šalinimas iš gimnazijos. Lietuvių kalba buvo vadinama čigonų kalba, „mišiniu ir žargonu“, kuriuo Gilesnių minčių neišreikšti.

Lietuviškas tekstas, užrašytas graždanka

Metelinos nuotrauka iš Kauno pedagoginio muziejaus

Draudimas kalbėti lietuviškai

Apie lietuviškos spaudos draudimą Suvalkijoje nežino tik tas, kas nenori žinoti. Regionas ribojasi su Rytprūsiais, kuriuose, rusams uždraudus spaudą lotyniškais rašmenimis, vyskupo Motiejaus Valančiaus pastangomis buvo pradėti spausdinti lietuviški laikraščiai, kalendoriai, maldaknygės ir negausi grožinė literatūra. Knygnešiai šiuos spaudinius pirmiausia pergabendavo per Rusijos – Vokietijos sieną ir slėpdavo Sudarge, Naumiestyje, Pavištytyje, Slavikuose, Kalvarijoje, Sangrūdoje ar Seinuose... Tik po to ši draudžiamoji literatūra pasklisdavo po šalį.

Lietuviška spauda leista Mažojoje Lietuvoje, JAV ir slapta gabenta į Didžiąją Lietuvą. Šis 40 metų trukęs spaudos draudimo laikotarpis – tai žūtbūtinė lietuvių tautos kova už

Žymiausi knygnešiai, XIX a. Tautinio sąjūdžio veikėjai – Marijampolės gimnazijos auklėtiniai

Kazys Aglinskas – vaistinininkas;
Juozas Antanavičius – girininkas;
Petras Arminas – pedagogas, poetas, vertėjas;
Juozas Bagdonas – gydytojas;
Salliamonas Banaitis – spaustuvinininkas;
Nepriklausomybės akto signataras;
Jonas Basanavičius – gydytojas;
Nepriklausomybės akto signataras;
Vincas Bielskus – ūkininkas; „Sietyno“ draugijos steigėjas;

Salliamonas Banaitis Juozas Bagdonas Kazys Aglinskas

Vincas Bielskus Petras Arminas

Pranciškus Būčys

Antanas Daniliauskas

- Antanas Brundza – kunigas;
- Pranciškus Būčys – vyskupas;
- Andrius Bulota – teisininkas;
- Jonas Bulota – medikas;
- Petras Bulvičius – kunigas;
- Antanas Civinskas – teologas;
- Jonas Česna – mokytojas JAV, „Sietyno“ draugijos narys;
- Antanas Daniliauskas – MRJG direktorius, Švietimo ministerijos generalinis sekretorius, Marijampolės mokytojų seminarijos įkūrėjas ir direktorius;
- Pijus Grigaitis – teisininkas;
- Kazys Grinius – gydytojas, LR Prezidentas;
- Jonas Jablonskis – filologas, lietuvių kalbos mokslininkas;
- Juozas Kačergis – kunigas;
- Petras Kriaučiūnas – aušrininkas, pirmasis lietuvių kalbos mokytojas...

gimtąjį žodį, už savo egzistenciją. Per šį laikotarpį kovoti dėl lietuviško žodžio išėjo apie 2000 Sūduvos krašto knygnešių: Juozas Akelaitis (Liudvinavo apskr., Paežerėlių km.), Juozas Kancleris (g. Igliaukoje, palaidotas Kalvarijoje), pramintas Suvalkijos knygnešių karaliumi, Pijus Pajaujis (iš Padovinio), Vincentas Penčyla (Liudvinavo apskr.), Karolis Senkus (Marijampolės apskr., Gyviškių km.) ir daugelis kitų.

Lemtingais 1904 m., gegužės 7 d., caras Nikolajus II – asis įsaku panaikino lietuviškos spaudos draudimą. Medžioklės Lietuvoje metu tai padaryti jį įtikino Vilniaus ir Kauno generalgubernatoriai rusai, neapsikentę nuolatinių lietuvių prašymų. Prie šios nepaprastai svarbios kultūros pergalės daug prisidėjo Marijampolės gimnazijos auklėtiniai.

Tarpukario Lietuvos paskutinis Užsienio reikalų ministras Juozas Urbšys sakė: „Kiekvieno mūsų jausmai, mintys, ryžtas, veiksmai, kad ir kur būtume, turi būti nukreipti į tai, kad neištirtume, o išliktume kompaktiška tauta su savo nesudarkyta kalba, su savo neiškreiptomis tradicijomis ir kultūra, su savo nesuniokota žeme. Šiandien, dabar ir visada. Telaimina Aukščiausiasis tą mūsų ryžtą.“

Tėvynė ir kalba – šios dvi sąvokos tautos gyvenime ir istorijoje eina greta. O mes ypatingai turime kuo didžiutis, nes lietuvių kalba – viena seniausių gyvų kalbų pasaulyje. Be jos neapsieina nei vienas mokslininkas, kalbotyros specialistas.

„Jei norite išgirsti, kaip Adomas ir Ieva kalbėjo Rojuje, važiuokite į Lietuvos kaimą ir klausykites“, – rašė Antuanas Mejė.

O Mikalojus Daukša dar 16 a., Renesanso klestėjimo laikų, iškėlė gimtosios kalbos vertę ir svarbą: „Kuri pagaliau pasaulyje yra tokia prasta ir niekinga tauta, kuri neturėtų šių trijų lyg įgimtų dalykų: tėvų žemės, papročių ir kalbos? Per amžius žmonės kalbėjo savo gimtąja kalba, visada rūpinosi ją išlaikyti, gražinti, skleisti, tobulinti. Nėra tokios niekingos tautos, nėra, nėra tokio menko žemės užkampio, kur nebūtų vartojama savoji kalba...“

Tad saugokime ją, vertinkime ir branginkime!

Parengė mokytoja Judita ZUBAVIČIENĖ
Rygiškių Jono gimnazijos istorijos muziejaus archyvas

Šiame numeryje skaitykite:

2 psl.

Gegužės 9-ąją minime Europos dieną. O kiek gi europiečio mūmyste?

Gegužės 9-ąją visoje Europoje minima Europos diena. Šią dieną minimas istorinis įvykis – 1950 m. gegužės 9 d. Roberto Schumano pristatytas pasiūlymas dėl Europos organizacijos. Šis pasiūlymas laikomas Europos Sąjungos pradžia. Visoje Europoje rengiami minėjimai ir šventės simbolizuoja Europos taiką ir vienybę, o jau treči metai vykstančio karo Ukrainoje akivaizdoje ši data ypač svarbi. Apie tai kalbėjomės su *Europe Direct Marijampolė* vadove **Vaida BURBIENE**.

3 psl.

Marijampolės miesto pavadinimų raida

Šį pavasarį sukanka 35 metai, kai miestui prie Šešupės buvo sugražintas senasis istorinis vardas. Ta proga prisiminkime jo pavadinimų kaitos raidą.

5 psl.

Klausiamo politikų. Ar Marijampolė pasiruošusi laukiantiems švietimo iššūkiams?

6 psl.

Lauko kepsnių sezonas įsibėgėja! Pasitikrinkite, ar žinote kaip užtikrinti kepamo maisto saugą.

***

Poetė Rita Volteraitienė: „Visi eilėraščiai gimsta iš gyvenimo“

Su skaitytojais dalinamės Patašinės kaime gyvenančios Liudvinavo Kazio Borutos gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytojos, poetės Ritos VOLTERAITIENĖS mintimis apie kūrybą gyvenime ir gyvenimą kūryboje.

Gegužės 9-ąją minime Europos dieną. O kiek gi europiečio mumyse?

Daiva Balčiūnė

Gegužės 1-ąją minėjome Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą dvidešimtmetį. O gegužės 9-ąją visoje Europoje minima Europos diena. Šią dieną minimas istorinis įvykis – 1950 m. gegužės 9 d. Robertas Schumanas pristatė pasiūlymą dėl Europos organizacijos. Šis pasiūlymas laikomas Europos Sąjungos pradžia. Visoje Europoje rengiami minėjimai ir šventės simbolizuoja Europos taiką ir vienybę, o jau treči metai vykstančio karo Ukrainoje akivaizdoje ši data ypač svarbi. Kiek gi Europos turime Lietuvoje ir kiek mumyse europiečio? Apie tai kalbėjome su *Europe Direct Marijampolė* vadove Vaida BURBIENE.

Kaip manote, ar praėjus 20 metų nuo įstojimo į Europos Sąjungą galima sakyti, kad Lietuva visiškai integravosi į vakarietiškoji kultūrinę erdvę?

Neabejotinai. Juk nėra sudėtinga grįžti ten, kur visada priklausė. Jau vien dėl to, kad Lietuva viskuo ir visada buvo ir priklausė vakarietiškoji kultūros erdvei. Žinoma, sovietų okupacijos metai nepaėjo be pasekmių, užtruko atsikratyti „homo sovieticus“ mentaliteto, bet nepamirškime, jog jau užaugo nauja karta, kuriai ne tik nepriklausoma Lietuva, bet ir narystė ES yra tikrovė ir kasdienybė, o ne istorija.

Ar esate pastebėjusi, kaip per visus metus nuo įstojimo keitėsi šalies gyventojų požiūris į tokias vertybes, kaip demokratija, žodžio laisvė, galimybė laisvai keliauti ir dirbti ne Lietuvoje?

Laisvė, demokratija, lygybė, pagarba žmogaus teisėms – tai yra ES vertybės, kuriomis grindžiama ES šalių tarpusavio bendravimas ir veikla. Tai principai, svarbūs visokio amžiaus, lyties, tikėjimo ar išsilavinimo žmonėms. Iki Lietuvai tampant ES nare daugiausia žmonių baimės ir nepasitikėjimas kilo dėl nežinojimo – juk apie ES informacijos nebuvo gausu. Tad mūsų darbas iki referendumo ir iki 2004 m. gegužės 1-osios ir buvo supažindinti žmones su ES, parodyti, kad tai nėra kažkoks baubas, atimsiantis mūsų identitetą ir tapatybę. O kai žmonės suprato, kad gali be apribojimų keliauti ir dirbti ES šalyse, kad Lietuvos narystė ES yra mūsų saugumo ir augimo garantas, tai ir kalbėti su žmonėmis apie ES yra lengviau nei prieš 20 metų.

Beje, naudodamasi proga, noriu priminti, kad ES piliečiai patys sprendžia dėl savo ateities, rinkdami savo atstovus į Europos Parlamentą. Tad noriu paraginti nepamiršti balsuoti birželio 9 d. vyksiančiuose Europos Parlamento rinkimuose – balsuokite ir neleiskite, kad už jus nuspręstų kiti!

Nors praėjo 20 metų, kai Lietuva tapo ES nare, dalis lietuvių, ypač senesnės kartos, teigia jaučiantys nostalgiją sovietmečiui. Ką

manote apie tai, ar dažnai tenka susidurti su tokio požiūriu?

Išties yra tekę susidurti su tokio požiūriu ir man tikrai nuoširdžiai gaila tokių žmonių. Kažko labai tokių žmonės nesupranta gyvenime, jei gali lyginti tokius dalykus kaip Sovietų Sąjunga ir ES. Gal jiems kažkas gyvenime labai nenusisėkė, nes, mano galva žiūrint, tai yra tiesiog nesugebėjimas adekvačiai vertinti realybės ir kritiškai mąstyti. Buvusi Sovietų Sąjunga ir Lietuvos okupacija neturi nieko bendro su laisvu šalių susivienijimu ir veikimu, bendrų tikslų siekimu ir įgyvendinimu, kaip yra ES.

Laimė, savo aplinkoje – tiek asmeninėje, tiek darbinėje – dažnai su tokiais žmonėmis nesusitinku. Tenka bendrauti su įvairaus amžiaus marijampoliečiais ir džiaugiuosi, kad ir tarp vyresnės kartos miestiečių tikrai yra dauguma pozityviai nusiteikusių ir gerai vertinančių Lietuvos narystę ES. Nekalbant jau apie jaunąją kartą, kuriai ES suteikti privalumai atrodo savaime suprantami ir tapę kasdienybės dalimi.

Ne vienerius metus Marijampolėje organizuojate renginius, skirtus Europos dienai. Ar jaučiate pasikeitusį marijampoliečių požiūrį į tokius renginius, į patį faktą, kad esame laisvos Europos dalis? Gal iš savo patirties esate pastebėjusi – mažėja ar daugėja euroskeptikų, ypač karo su Ukraina kontekste?

Kaip jau minėjau anksčiau, žmonės dabar daug daugiau žino apie ES, jų nebegąsdina nežinomybė, yra kur kas daugiau pasitikėjimo ES. Tad ir klausimų, kodėl švenčiame Europos dieną, kyla mažiau. Žinoma, karas pakeitė daug ką, atsirado daugiau įtampos ir baimių, bet matau, kad žmonės nori švęsti, nori pramogų, gerų emocijų, tad matau prasmę organizuojama šventinius Europos dienos renginius. O euroskeptikų buvo ir bus visada (juk gyvename demokratijoje), bet prisiminkime, kad ir tuomet, prieš 21 metus, referendume dėl Lietuvos narystės ES absoliuti didžioji dauguma balsavo „už“, o ir dabar vykstančios Eurobarometro apklausos rodo lietuvių pozityvų požiūrį į ES.

Europe Direct Marijampolė vadovė Vaida Burbiene ir Gaja Šavelė, Nacionalinės nevyriausybinių organizacijų koalicijos vadovė

Ką Jums asmeniškai reiškia Europos diena? Kaip manote, kiek vis dėlto Europos yra Lietuvoje ir Marijampolėje?

Visų pirma, Europos diena reiškia daugiau darbo (*šypsosi – red past.*). Kalbant rimtai, Europos diena švenčiama kaip ES gimtadienis – 1950 m. gegužės 9 d. Prancūzijos užsienio reikalų ministro Robert'o Schuman'o deklaracija davė pradžią tam, ką šiandien ir vadiname Europos Sąjunga. Todėl aš kiekvienais metais primenu sau ir kitiems, kad turime padėkoti už tai, kad buvo sukurta tokia didžiulė šalių šeima, kurios dalimi jau 20 metų esame. Mėgstu sakyti, kad ES jau yra kiekviename mūsų žingsnyje. Ir tiesiogine, ir perkeltine prasme.

Matome po kojomis su ES fondų pagalba suremontuotas gatves ir šaligatvius. Bet visada pabrėžiu, kad ES – tai ne vien tik pinigai. Tai bendrystė su kitomis tautomis, tai atsivėrę galimybės. Tvirtesnės tapo piliečių teisės ir laisvės. Nors būta išbandymų, sustiprėjo demokratija ir teisinė valstybė. Padaugėjo galimybių tiek žmonėms, tiek įmonėms. Džiaugiuosi savo miestu ir žmonėmis, kurie kiekvieną dieną dirba dėl savęs ir kitų, žino, kaip ir moka pasinaudoti ES suteikiamomis galimybėmis.

O šiandien skaitytojai dar gali apsilankyti mūsų Europos dienai skirtame kino seanse „Spindulyje“ – nemokamai rodysime EP Lux apdovanojimų nominantų filmą „Nukritę lapai“.

Europa beveik išsivadavo iš energetinės priklausomybės nuo Rusijos, bet Kremlius ginklų nesudeda

„Suprasti Rusiją“, Arvydas Jockus

Po Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą ir Kremliaus paskelbto energetinio karo Vakarams, Europa žengė žingsnius, kurie neleis grįžti prie buvusios priklausomybės nuo Rusijos energijos išteklių. Tačiau Rusijos grėsmės išlieka – Kremlius ieško kitų būdų kenkti Europai, taip pat ir Baltijos šalims. Praradusi didžiąją dalį Europos energijos išteklių rinkos, Rusija, regis, taikosi į strategiškai svarbią Europos Sąjungos (ES) valstybių energetikos infrastruktūrą.

Kodėl Europa buvo tapusi tokia priklausoma nuo Rusijos energetikos ir kaip jai sekasi iš šios priklausomybės vaduotis?

Šiuos klausimus laidoje „Suprasti Rusiją“ aptarė politologai – Energetinių tyrimų instituto vadovas Tomas JANELIŪNAS ir žurnalistas Vladimiras LAUČIUS.

Rusijos energetinis imperializmas

2009 m. pasirodžiusioje JAV politologo Januszo Bugajskio knygoje „Dismantling the West: Russia's Atlantic Agenda“ („Sugriauti Vakarų: Rusijos atlantinė darbotvarkė“) kalbama apie tai, kaip Rusija stengiasi didinti savo įtaką Europoje, naudodamasi minkštąja galia ir pirmiausia vadinamąja energetine diplomatija – vienu pagrindinių Rusijos spaudimo įrankių.

„Būtent per energetiką Rusija stengiasi padaryti Europą bent iš dalies priklausomą, o šalia to dar ir sukiršinti Vakarų ir Europos valstybes tarpusavyje“, – sakė V. Laučius.

Politologas atkreipė dėmesį, kad rašydamas savo knygą J. Bugajskis prieš akis turėjo po Baltijos jūros dugnu nutiestą „Nord Stream“ dujotiekį tarp Rusijos ir Vokietijos ir vienu metu Kremliams agentu beveik tapusį tuometį Vokietijos kanclerį socialdemokratą Gerhardą Schroderį.

Kai J. Bugajskio knyga su visais rimtais išpėjimais apie energetikos projektus dangstomą Rusijos imperializmą jau buvo pasirodžiusi, o Rusija 2014 m. aneksavusi Krymą, kita Vokietijos kanclerė Angela Merkel su Rusijos prezidentu Vla-

dimiru Putinu pradėjo kitą projektą – „Nord Stream 2“, turėjusį padvigubinti į Vokietiją tekančių rusiškų dujų srautą.

„Vokietija ir kitos nuo Rusijos dujų ir naftos priklausomos Europos valstybės nei tada, nei vėliau nenorėjo girdėti politikų, tokių kaip J. Bugajskis, išpėjimų ir net nenorėjo kreipti dėmesio į tai, ką tuo metu darė Rusija – aneksavusi iš pradžių Pietų Osetiją, paskui Krymą ir dalį Donbaso“, – teigė V. Laučius. Politologas stebėjosi, kodėl Europa iš esmės savo noru leidosi įtraukiama į Rusijos energetikos imperiją.

Naiviai tikėjo, kad kontroliuos Rusiją

Energetikos eksperto T. Janeliūno nuomone, Europos valstybės, ypač Vokietija, savo ekonomiką grindė paprastu išskaičiavimu: tam, kad būtų konkurencingos su augančiomis galiomis, tokiomis kaip Kinija, bei Jungtinėmis Amerikos Valstijomis (JAV), joms reikėjo pigių energijos išteklių.

Šios šalys, ypač Vokietija, Rusiją matė tokių pigių energijos išteklių pagrindinį tiekėją, kuris užtikrintų eksporto konkurencingumą ir leistų vokiečiams iš dalies išspręsti vidaus energetikos problemas, pavyzdžiui, uždaryti atominės elektri-

nes. Tai daryti ilgą laiką spaudė Vokietijos žalieji ir jiems atstovaujanti politinė jėga.

Skaičiuota, kad dideliais kiekiais perkamos pigios rusiškos dujos užtikrins Vokietijai gana spartų pramonės augimą ir padės išlikti jai konkurencingai.

„Aišku, galėtume sakyti, kad tai buvo naivus požiūris, bet tuo metu vokiečiai nelabai tikėjo, kad iš Rusijos galima sulaukti tiesioginio karo. Jie taip pat netikėjo, kad Rusijos nebus galima kontroliuoti ekonominėmis priemonėmis.“

Toks naivus požiūris galiausiai privedė prie to, kad dabar vokiečiai turi labai rimtų problemų, bandydami staigiai perorientuoti savo ekonomiką, atitrūkti nuo rusiškų dujų ir ieškoti alternatyvų, kurios leistų ekonomikai funkcionuoti gana efektyviai“, – pastebėjo T. Janeliūnas.

Vis dar perka rusiškas dujas ir naftą

Iki karo ES iš Rusijos pirko apie 40 proc. suvartojamų dujų. 2022 m. ES sumažino dujų importo iš Rusijos dalį iki 24 proc., o pernai – iki 15 proc.

Nors Europa nuo karo Ukrainoje pradžios smarkiai sumažino energetinę priklausomybę nuo Rusijos energijos išteklių, kai kurios šalys didžiąją poreikio dalį vis dar tenkina rusiškais dujomis. Nors „Nord Stream“ ir Jamaro–Europos dujotiekiai beveik niekaip, vamzdiniais rusiškos dujos per Ukrainą dideliu srautu teka į Austrijos Baumgarteno dujų centrą.

Šių metų vasarį Austrija tvirtino, kad 98 proc. jos dujų importo 2023 m. pabaigoje sudarė rusiškos dujos. Priežastis paprasta – Austrijos valstybinė energetikos bendrovė OMV turi sutartį su Rusijos valstybine korporacija „Gazprom“, kuri galioja iki 2040 m.

Tęsinys 3 psl.

Marijampolės miesto pavadinimų raida

Benjaminas Mašalaitis

Šį pavasarį sukanka 35 metai, kai miestui prie Šešupės buvo sugrąžintas senasis istorinis vardas. Ta proga prisiminkime jo pavadinimų kaitos raidą.

Dabartinio miesto dalis Degučiai pirmą kartą paminėti 1677 metais. Tai seniausias pavadinimas, sietinas su miestu. Kita miesto dalis Mokolai randa 1683 m. dokumentuose. Marijampolės miesto dalis Nartas žinoma nuo 1681 metų. Vis tik Marijampolės savivaldybėje yra ir senesnių vietovių; pavyzdžiui, Bukta minima XVI a. vidurio dokumentuose.

Marijampolės pirmtakas Staros Būdos kaimas, matyt, buvęs dabartinio miesto centre, pirmą kartą paminimas 1703 metais Prienų bažnyčios metrikuose. Manau, kad jį labiausiai ir reikėtų sieti su miesto vystymosi pradžia. Šią datą savo rankraščiuose fiksavo ir istorikas, profesorius, marijonas Jonas

Totoraitis, tačiau jos nepagarsino. Dabar šis dokumentas yra saugomas Lietuvos valstybės centriniam archyve. Nuo 1709 metų Stara Būda minima jau dažniau.

1717 m. pirmą kartą randame ir didikams Butleriams priklausiusio Kvietiškių dvaro, dabar patenkančio į miesto ribas, datą.

Stara Būda augo, vystėsi ir 1737 m. maždaug jos vietoje įvardijamas Staropolės miestelis (dar Starapolė). Neaišku, ar šį pavadinimą reikėtų tiesiogiai sieti su Staros Būdos kaimo virsmu Staropole. Galbūt, žodžių sąskambis ir panaši kilmė tik paskatino Prienų seniūną Marką Antonijų Butlerį kaimo vietoje kurti gyvenvietę ar miestą, kurį pavadino se-

niūno miestu, t. y. Staropole (lenkiškai starosta reiškia seniūną). Panašiais motyvais jis 1719 m. Lenkijoje įkūrė Franopolę, pavadintą pagal žmonos Pranciškos vardą.

Matyt, be jokio pagrindo vienuoliai marijonai apie 1825 metus rašė, kad Starapolė egzistavo dar XVIII amžiaus trečiame dešimtmetyje. Jos konkurentą Marijampolę 1750 m. pradeda kurti Prienų seniūnė Pranciška Butlerienė. Tai seniausias tokio vietovardžio paminėjimas istoriniuose šaltiniuose.

Nuo 1782 metų iš oficialios vartosenos dingsta Starapolė, matyt, natūraliai prijungta prie ekonomiškai ir politiškai stipresnės Marijampolės. Šis toponimas dar ir XIX a. pradžioje buvo rašomas šiek tiek kitaip, t. y. su raide n šaknyje – Maryanpol (nuo lenkiško marijonų pavadinimo) arba labai panašiai.

Tautinio atgimimo metais susipratę lietuviai ima siūlyti ir kitokius miesto

pavadinimus. Švietėjas, mokytojas Petras Arminas siekė miesto vardą labiau sulietuvinti – Marijospilė. Buvo ir romantiškesnių siūlymų.

1906–1914 metais lietuvių periodinėje spaudoje miestui įvardinti naudojami Senapilės ar Senapilio pavadinimai, tačiau oficialiai jie nepriėjo. Tiesa, kai kurios įstaigos, organizacijos tokius pavadinimus prisiskyrė sau ir persivadino. Jaunimas tuomet dar buvo sugalvojęs kelis pavadinimus, sklidusius iš lūpų į lūpas.

1955 m. okupantai seną Marijampolės pavadinimą pakeičia Kapsuku; tokią pavarde turėjo šiame krašte gyvenęs revoliucionierius. Keisčiausia, kad Marijampolės užrašą nugramdyti nuo geležinkelio stoties sienos jie susiprotėjo tik po kelerių metų.

1989 m. apklausos būdu miesto gyventojai nusprendžia susigrąžinti senąjį pavadinimą – Marijampolę.

SVEIKATA

**DIA
KLINIKA**

Vitaminai ir mineralai – geros sveikatos pagrindas

Vitamino terminą 1912 metais pirmasis pavartojo lenkų biochemikas Kazimieras Funkas (Kazimierz Funk). Žodis sudarytas iš lotyniško žodžio vita (gyvenimas) ir priesagos -amin (aminas), kadangi tuo metu visi žinomi vitaminai priklausė aminams, nors dabar žinoma ir daug kitokių klasių vitaminų. Vėliau, atradus kitus vitaminus, paaiškėjo, kad vitaminai yra įvairios struktūros organiniai junginiai. Kai kurie jų neturi aminogrupės ir azoto.

Kiekvieną dieną su maistu turime gauti tam tikrą vitaminų ir mineralų kiekį norint jaustis geros nuotaikos, turėti energijos ir būti geros sveikatos būklės. Žmonėms reikalingi 13 skirtingų vitaminų. Jų pats organizmas pasigaminti (susintetinti) negali, todėl privalo gauti su maistu. Nors šių junginių dažnai užtenka gauti labai nedideliais kiekiais, organizmui jie yra būtini, daugelis gyvybiškai svarbių reakcijų be vitaminų pagalbos vykti negalėtų.

Specialistai dažnai nesutaria dėl optimalios tam tikrų vitaminų paros dozės, tačiau žinoma, kad per dideli vitaminų kiekiai organizmui gali būti taip pat pavojingi, kaip ir per maži. Būklė, kai vitaminų organizme yra per mažai, vadinama hipovitaminoze (kai jų trūksta kritiškai

– avitaminoze), o kai vitaminų yra pavojingai per daug – hipervitaminoze.

Tiek kritiškas stygius, tiek pavojingas vitaminų perteklius organizme gali sukelti stiprius negalavimus, kartais net mirtį. Tuo tarpu yra tokių vitaminų (pvz., vit. C ar kai kurie B grupės vitaminai), kurių per dideli kiekiai didelės įtakos nepadaro ir yra pašalinami su šlapimu, tačiau trūkumas sukelia itin rimtas ligas. Vienos pavojingiausių ligų, atsirandančių dėl nepakankamo vitaminų kiekio – skorbutas (vit. C stoka), Beri-beri (per mažai vit. B1), pelagra (trūksta vit. B3).

Vitaminų ir mineralų trūkumas gali pasireikšti:

- ◊ Nuolatinis nuovargis
- ◊ Prasta nuotaika

- ◊ Raumenų mėšlungis
- ◊ Padidėjusiu kraujospūdžiu
- ◊ Širdies aritmija
- ◊ Plaukų suplonėjimu ir išbalusia oda
- ◊ Šalantiomis galūnėmis
- ◊ Rankų ir kojų tirpimu
- ◊ Suprastėjusia atmintimi
- ◊ Apetito stoka
- ◊ Nuolatinis pykinimas
- ◊ Sąnarių skausmu

Vitaminai, skirtingai nuo daugelio kitų su maistu gaunamų junginių, nenaudojami kaip energijos šaltinis ar statybinė medžiaga. Jie reikalingi formuoti kofermentams, kurie būtini daugeliui fermentinių reakcijų vykti.

WellMe Symptom VITAMINŲ IR MINERALŲ ar VITAMINŲ IR MINERALŲ Plus tyrimų programos padės sužinoti, ar suvartojate reikiamą vitaminų ir mineralų kiekį.

Tyrimo kaina: nuo 65 eurų

Tyrimus atlikite naujai Marijampolėje duris atvėrusioje laboratorinių tyrimų klinikoje „DIA klinika“, kurioje atliekama daugiau nei 300 tyrimų.

Tyrimų paėmimo laikas: darbo dienomis 7.30-11 val.

Adresas: J. Jablonskio g. 2A-37, Marijampolė (įėjimas iš kiemo pusės). Tel. +370 618 77017.

DIA KLINIKA
PLATI LABORATORINIŲ TYRIMŲ PALETĖ
Atliekame net 300 skirtingų tyrimų

+370 618 77017
tyrimai@diaklinika.lt
J. Jablonskio g. 2A-37, Marijampolė
įėjimas iš kiemo pusės
LABORATORINIAI TYRIMAI ATLIEKAMI SYNLAB

Europa beveik išsivadavo iš energetinės priklausomybės nuo Rusijos, bet Kremlius ginklų nesudeda

Atkelta iš 2 psl.

Austrijos vyriausybė teigia norinti kuo anksčiau nutraukti šią sutartį, tačiau, kad tai įvyktų teisėtai, būtinos ES masto sankcijos rusiškoms dujoms.

Dideliais kiekiais rusiškas dujas importuoja ir Vengrija. Ši šalis neseniai sudarė susitarimą su Turkija, tačiau, ekspertų teigimu, šios dujos, tiekiamos per „TurkStream“ dujotiekį, taip pat yra iš Rusijos.

T. Janeliūnas atkreipė dėmesį, kad ES įvestos sankcijos galioja ne visoms valstybėms – išimties taikomos šalims, kuriuos neturi jūrų uostų ir negali tiesiogiai jūra atsigabenti nei dujų, nei naftos.

„Todėl tokios šalys kaip Vengrija, Slovakija, Čekija, Bulgarija gavo sankcijų išimtis, todėl toliau importuoja rusišką naftą, ją naudoja savo perdirbimo gamyklose ir eksportuoja iš rusiškos naftos pagamintus produktus“, – pastebėjo ekspertas.

T. Janeliūnas kartu pabrėžė, kad, nors ES uždraudė ar didžiąja dalimi atsisakė rusiškų gamtinių dujų, tiekiamų vamzdynais, suskystintųjų gamtinių dujų (SGD) importas iš Rusijos smarkiai išaugo. Pasak jo, maždaug pusė viso Rusijos SGD eksporto dabar patenka į ES. „Tokios šalys kaip Belgija, Prancūzija, Italija vis dar dideliais kiekiais vartoja rusiškas dujas“, – teigė T. Janeliūnas.

Jis atkreipė dėmesį, kad, Rusijai užsukus dujų čiaupus vamzdynuose, SGD buvo kone pagrindinis alternatyvus šaltinis. Kai kurios valstybės, tarp jų Lietuva, labai greitai persiorientavo ir pirkė SGD iš JAV, Kataro ir kitų šalių, bet daugelis ES šalių perėjimą prie SGD sugebėjo atlikti importuodamos jas iš Rusijos.

Lietuva rusiškų dujų vamzdynais neimportuoja nuo 2022 m. balandžio, o SGD importas į Lietuvą per Klaipėdos terminalą sustabdytas nuo tų metų kovo. 2023 m. lapkritį Seimas įstatymu uždraudė bet kokį rusiškų SGD importą, krovą ir išdujinimą esamuose įrenginiuose.

Alfa.lt rašė, kad, Europos Komisijos duomenimis, Rusijos vamzdynais į Europą tiekiamų dujų dalis sumažėjo nuo 40 proc. 2021 m. iki maždaug 8 proc. 2023-iaisiais. Tuo pat metu augo iš Rusijos laivais gabenamų SGD srautas, būtent todėl bendra Rusijos dujų dalis ES sudarė 15 proc.

Nors ES sumažino priklausomybę nuo rusiškų dujų, pradėjusi daugiau importuoti SGD iš JAV, Kataro ir kitų šalių, šalutinė šio reiškinio pasekmė ta, kad kai kurios ES valstybės susigundė su didele nuolaida parduodamomis Rusijos SGD, patenkančiomis į ES.

Rusija dabar yra antra pagal dydį SGD tiekėja Europai. SGD importas iš Rusijos sudarė 16 proc. viso ES SGD tiekimo 2023 m. arba 40 proc. daugiau, palyginti su kiekiu, kurį Rusija parda-

vė ES 2021-aisiais. 2023 m. importo apimtys buvo šiek tiek mažesnės nei 2022 m., tačiau 2024 m. pirmojo ketvirčio duomenys rodo, kad Rusijos SGD eksportas į Europą vėl išaugo 5 proc.

Prancūzija, Ispanija ir Belgija buvo ypač didelės importuotojos: jos importavo 87 proc. SGD, 2023 m. atkeliavusių į ES.

Baltijos šalys reikalauja naujų sankcijų

Didelė dalis šių SGD Europos rinkai nereikalinga, todėl iš Europos uostų reeksportuojamos į trečiąsias šalis, nes ES valstybės ir įmonės iš tokios veiklos nemenkai uždirba.

Analitikai atkreipia dėmesį, kad daugelis Rusijos SGD, patenkančių į Europą, yra tiesiog perkraunamos, taigi neturi nieko bendra su Europos gamtinių dujų tiekimu. Tiesiog Europos bendrovės pelnosi iš to, kad palengvina Rusijos SGD eksportą.

Naujausia Energijos ir švaraus oro tyrimų centro (CREA) ataskaita rodo, kad 2023 m. į pasaulines rinkas pateko kiek mažiau nei ketvirtadalis Europos SGD importo iš Rusijos (22 proc.). Didžioji dalis šių SGD parduota Azijos šalims. Dėl to kelios ES narės, tokios kaip Švedija, Suomija ir Baltijos šalys, spaudžia bloką uždrausti Rusijos SGD importą, tačiau tam reikia visų valstybių narių sutikimo. Šiuo metu ES diskusijose daugiausia dėmesio skiriama galimam draudimui reeksportuoti Rusijos SGD iš Europos uostų.

Tęsinys 5 psl.

Ornitologas pasakoja: kaip užtikrinama paukščių apsauga nuo vėjo elektrinių parkų poveikio?

Prieš statant vėjo elektrinių parką, vietovės tyrimų daroma daug. Vienas jų – profesionalių ornitologų atliekamas poveikio paukščiams ir šikšnosparniams vertinimas, kurio metu metus tiriama ir analizuojama, ar planuojamoje teritorijoje vėjo elektrinių parkas nepakenks gyvajai gamtai. Toks tyrimas vyksta ir Marijampolėje, o apie tai, kaip atrodo ornitologo darbas, paukščių stebėjimas ir siekis juos apsaugoti, pasakoja daugiau nei dvidešimtmetį profesionalius paukščių stebėjimus vykdančias ornitologas iš Lietuvos ornitologų draugijos Renatas JAKAITIS.

Norėdami išsaugoti rūšis, turime žinoti, ką ir kur saugoti

Ornitologas Renatas Jakaitis pasakoja, kad, visų pirma, aistra paukščių stebėjimui jam užgimė nuo hobio daug laiko praleisti gamtoje.

„Visą gyvenimą mėgau fotografuoti gamtą, o prieš dvidešimt metų dėl to įstojau ir į Lietuvos ornitologų draugiją. Tapęs nariu, pradėjau užsiiminėti paukščių stebėjimu savanoriškai, o šiandien tai jau ir profesija. Nemažai metų vykdau profesionalius ornitologinius tyrimus visos šalies mastu, įvairių formatų, visus dvidešimt metų nuolat mokiausi, dalyvavau draugijos mokymuose, susirinkimuose, visada keičiamės žiniomis su kitais ornitologais, nuolat darome įvairias paukščių stebėjimo ir aplinkosauginės akcijas. Kodėl tai darau? Man svarbu gamta ir aplinkosauga. Norėdami išsaugoti nykstančias rūšis, pirmiausia privalome žinoti, kur, ką ir kaip saugoti. Tokia mano misija“, – pasakoja ornitologas.

Ornitologams būtina itin gera klausia ir stiprus atsakomybės jausmas

Paklaustas, kas yra svarbiausia ornitologo darbe, R. Jakaitis dėmesį atkreipia į kelis specifinius niuansus: „Visų pirma, labai svarbu gera klausia. Negali daryti tyrimų pilnavertiškai, jei negirdi itin žemų ir itin aukštų dažnių. Būtina gera muzikinė klausia, nes be jos atskirti vieną iš kelių šimtų Lietuvoje perinčių ar laikinai apsistojančių paukščių rūšių pagal jų balsą būtų labai sudėtinga, dažnai paukščių rūšis tenka identifikuoti ne vizualiai, bet pagal jų tipines giesmes ar kitus skleidžiamus garsus.

Antra, reikia nesibaidyti nuolatinio buvimo gamtoje. Ir kai tai sakau, galvoje turiu ne šiaip daug valandų gerame ore, o laiko leidimą lauke pačiomis įvairiausiomis sąlygomis: ir gražiu oru, ir blogu, ir merkiant lietui, ir naktimis,

ir ankstyvam ryte. Juk mes turime derintis prie paukščių, ne jie ateiti į susitikimą su mumis, o kai kurias rūšis įmanoma stebėti ar išgirsti tik naktį.

Na, ir trečia, žinoma, yra požiūris. Negalima būti abejingam aplinkosaugai ir paukščių stebėjimo vykdyti atmetinai. Pavyzdžiui, paukščių stebėjimas kaip poveikio aplinkai vertinimo dalis prieš statant vėjo elektrinių parką, koks šiandien planuojamas Marijampolėje, yra itin atsakingas darbas. Jei teritorijoje paukščių stebėjimas atliekamas ne detalai ir ne atsakingai, tai daug kainuoja visoms pusėms: ir užsakovams, ir gamtai, ir tyrėjams, mums.

Prastas tyrimas reiškia, kad galime pakenkti jautrioms paukščių ir šikšnosparnių rūšims, susigadinti savo reputaciją ir pridaryti finansinės žalos projekto vystytojui, nes jei jau pastačius elektrinę ši pakenkia paukščiams, vystytojas yra įpareigotas ją dekonstruoti, kas kainuoja didelius pinigus. Tad paukščių stebėjimą būtina daryti itin atsakingai“, – pasakoja ornitologas.

Paukščiai stebimi visus metus

Ornitologas R. Jakaitis pasakoja, kad paukščių stebėjimo tyrimai apima visą paukščių ciklą nuo pavasario iki pavasario: ir migracijų, ir veisimosi, ir žiemojimo laikotarpius.

„Migracija ir veisimasis yra laikotarpiai, kai paukščiai yra labiausiai pažeidžiami. Veisimosi metu stebime, kokias vietas paukščiai tam užsiima, vertiname skrydžių trajektorijas, maitinimosi vietas, perskridimo vietas, o migracijos – analizuojame skraidymo srautus, ar per planuojamą parko vietą nevyksta pažeidžiamų, jautrių paukščių didelių srautų migracija ir sankaupos. Negana to, daug dėmesio skiriame ir šikšnosparniams, nes jie yra itin jautrūs ir saugomi, tad daug stebėjimo vykdome naktimis, kas yra

nemažas iššūkis, sudėtingas, jėgų reikalaujantis darbas.

Stebėjimą vykdome visus metus, pagal šių tyrimų pobūdžiui specialiai parengtas metodikas. Paukščių stebėjimai vykdomi specialiai atrinktuose taškuose bei papildomai apvažiuojant visą stebimą teritoriją ieškant paukščių lizdavičių ar perimviečių. Šikšnosparnių tyrimai vykdomi naktimis parinktuose taškuose su specialia įranga darant šikšnosparnių skleidžiamo ultragarso įrašus, pagal kuriuos nustatomos šikšnosparnių veisimosi, mitybos ir migracijos vietos“, – sako ornitologas.

Technologijos leidžia apsaugoti paukščius

Atvejų, kai ornitologai po paukščių stebėjimo siūlo nestatyti vėjo elektrinės tam tikroje konkrečioje vietoje ar taikyti poveikio mažinimo priemones, pasitaiko nuolat, bet, R. Jakaičio teigimu, šiandieninės technologijos leidžia stipriai sumažinti neigiamą vėjo elektrinių poveikį paukščiams. Kokios tos technologijos?

„Poveikio paukščiams ir šikšnosparniams mažinimo priemonės yra išbandytos ir taikomos kitose šalyse, įskaitant ir Lietuvą. Mūsų šalyje šios privalomosios priemonės yra įtvirtintos ir teisės aktuose. Poveikį paukščiams galima mažinti įvairiais technologiniais sprendimais, nuo paprastų iki sudėtingų. Paprasti, tai tokie, kaip pačių elektrinių stovų ir sparnuočių dažymas specialiais dažais didinant jų matomumą paukščiams, elektrinių išdėliojimas

atsižvelgiant į paukščių ir šikšnosparnių judėjimo maršrutus; sudėtingesni, tai artėjančių prie elektrinės paukščių identifikavimo ir sparnuotės stabdymo prietaisai, elektrinių veikimo ir neveikimo laiko programavimas, garsinių priemonių naudojimas šikšnosparnių atbaidymui ar apšvietimo mažinimas, siekiant nepritraukti vabzdžių, mat šie vilioja paukščius, bei kitos priemonės.

Marijampolėje būtų statomos moderniausios elektrinės

Ornitologą papildė ir Aidas Gelbūda iš parką vystančios bendrovės „Evecon“, valdančios UAB „Naudingas vėjas“, teigdamas, kad Marijampolėje planuojamame vėjo elektrinių parke numatytos tik naujausiomis technologijomis veikiančios elektrinės: „Planuojame statyti tik pačias moderniausias elektrines tam, kad užtikrintume aukščiausią įmanomą parko veikimo kokybę. Ornitologų tyrimai, kaip ir visas poveikio aplinkai vertinimas, mums, kaip vystytojui, yra itin svarbūs. Visų pirma, žinoma, dėl to, kad rūpinamės gamta, bet taip pat, kad ir vėjo elektrinių parkų vystymas bei poveikio aplinkai tyrimas yra itin griežtai reglamentuotas įstatymais. Tad kartu su tyrėjais darome viską, kad planuojama teritorija būtų išanalizuota kuo tiksliau ir gautume tikslias rekomendacijas parko vystymo galimybėms“.

Daugiau informacijos apie planuojamą vėjo elektrinių parką www.naudingasvejas.lt

Ar bus Marijampolėje daugiau suolelių?

Esame atviri gyventojų nuomonėms, laukiame pastebėjimų, kviečiame dalintis savo džiaugsmu, rūpesčiais ar nuoskaudomis. Vieną tokių išsakė į redakciją paskambinęs marijampolietis Vincas.

Mokolų mikrorajone gyvenantis vyras pasakojo perskaitęs apie planus miesto centre atnaujinti suolelius ir tuomet jam kilo klausimas, kodėl suolelių nėra toliau nuo miesto centro ar miesto pakraščiuose. „Juk žmonės nori pasivaikščioti ne tik centre. O mums, pensininkams, juk reikia ir kažkur prisėsti, atsipūsti ar tiesiog pakalbėti ir pailsėjus eiti toliau“, – pasakojo Vincas, prisimindamas, kad anksčiau miesto pakraščiuose suolelių būdavo daugiau, o dabar viskas – tik centre. „Įrengti nauji pėsčiųjų takai ir link Skaisčiūnų per Tarpučius, ir link Naujų kapinių, bet nei vieno suolelio. Tai kaip senyvam žmogui nueiti be atokvėpio, jeigu puskilometrį praeini ir – nei vieno suolelio. Pensininkui tuomet net nesinori išeiti. Pensininkas tampa uždarytas savo balkone“, – nuoskaudą liejo Vincas. „Suprantu, kad, ko gero, yra svarbesnių reikalų, bet gal galėtų pagalvoti...“

Savivaldybės administracijos Aplinkotvarkos ir infrastruktūros skyriaus vedėja Roberta Kelertienė Miesto laikraštį patikino, kad apie suolelius yra pagalvota. Kalbant apie pėsčiųjų taką Naujų kapinių link, suoleliai čia turėtų atsirasti artimiausiu metu. „Šiuo metu vyksta projektavimas. Ir suoleliai, ir poilsio vietos numatytos“, – sakė R. Kelertienė. Kitur miesto pakraščiuose papildomų suolelių rengti, deja, nenumatyta. Pasak vedėjos, į ilgesnį kelią pėsčiomis išsiruošę gyventojai turi galimybę prisėsti pailsėti autobusų sustojimo paviljonuose.

Na, o įsibėgėjant pavasariui, ir jauni, ir vyresni turiningai laiką praleisti gali nuostabiuose Marijampolės parkuose, kuriuose suolelių, poilsio ir pašnekesių vietų tikrai netrūksta.

Redakcijos nuotrauka
Pėsčiųjų takas kapinių link suolelių turėtų sulaukti artimiausiu metu

Redakcija

POLITIKŲ TRIBŪNA

Ar Marijampolė pasiruošusi laukiantiems švietimo iššūkiams?

Marijampolės savivaldybėje švietimui skiriama tikrai daug dėmesio, kasmet atreikiama didžiausia biudžeto riekė: gerinama infrastruktūra, rūpinamasi žmogiškaisiais ištekliais. Bet ar mes pasiruošę iššūkiams: visus neraminantis įtraukusis ugdymas, Tūkstantmečio mokyklų projektas ir kt. – ar užteks artėjančios vasaros „namų darbams“, ar galime ramiai laukti rugsėjo?

Gediminas AKELAITIS Krikščionių sąjunga

Nesant Valstybėje ilgalaikės, nuoseklios, vieningos švietimo sistemos vizijos, kiekvienas Seimas, Vyriausybė ir ministras nori „įsiamžinti“ kaip galima kvailesniais įstatymais, įsakymais ir vadinamomis nesibaigiančiomis reformomis. Ypač pasižymėjo S. Skvernelio ir I. Šimonytės vyriausybės.

Mokytojo profesija jau nėra prestižinė, gerbiama. Sunkus, alinantis darbas nėra adekvačiai apmokamas.

Mano įsitikinimu, mokykloje privaloma mokinti, o ne ugdyti. Yra klasės su ten esančiais mokiniais, o ne kažkokie komplektai. Visuomenė, tėvai turi suprasti, kad mokymasis – tai sunkus darbas, kurio rezultatais žmogus naudojasi visą savo gyvenimą.

Savivaldybės švietimo, kultūros ir sporto skyrius, specialistai mato, žino situaciją. Tvarkosi gerai, bet jeigu tokie Seimo nariai, kaip L. Slušnys, vėl pradės vežioti kažkokias mokymo priemones po mokyklas, jeigu ministerija pradės leisti įsakymus pagal mėnulio fazes ir reikalauti, kad būtų įgyvendinta – bus problemų.

Tūkstantmečio mokyklų programoje – 210 mln. Eur finansinis paketas. Kuo pagerėjo mokymo kokybė J. Totoraičio progimnazijoje, pakeitus įėjimą iš šiaurinės pusės į vakarinę? Tokios programos – tik pinigų pasisavinimas ir jokio mokymo kokybės pagerėjimo.

Kalbant apie įtraukijį ugdymą, tai vaizdas, kad jį sugalvoja biurokratai, turintys emocinio nestabilumo ir psichikos sutrikimų. Lietuvoje nepakanka tikslųjų mokslų, kitų specialybių mokytojų. Į savivaldybės mokyklas neatvyksta tiek jaunų specialistų, kad patenkintų poreikius, o ir Vilniaus, Šiaulių universitetai sunaikinti.

Iššūkiai laukia rimti ir greitu laiku juos išspręsti bus sunku. Jokie nuotoliniai mokymai, lektorai, filmukai, lytinio ugdymo, narkotikų propagandos, genderideologijos, privačios Mortos ar Agotos mokyklos ir programos Marijampolėje nereikalingos ir nepageidautinos.

Vaida Pituškienė TS-LKD

Švietimas yra viena daugiausiai reformų išgyvenanti, bet ir ilgiausiai pokyčių rezultatų laukianti sritis. Šiuo metu mo-

kyklose tikrai labai daug permainų tiek turinio prasme (įsibėgėja atnaujintos bendrojo ugdymo programos), tiek atnaujinant mokymosi bazę. Pertvarkų ir pokyčių priėmimas, jų valdymas tikrai yra didelis iššūkis visai pedagogų bendruomenei, mokyklų vadovams ir savivaldybės vadovams. Marijampolės savivaldybėje įgyvendinama daug infrastruktūrinių projektų, kurie gerins ir gražins mokymosi aplinkas, atsirasi naujų laboratorijų, netradicinių erdvių, tačiau mokyklų gyvenimo ašis yra mokytojai ir įstaigų vadovai, todėl visada akcentavau, kad pirmiausia turėtų būti investuojama į švietime dirbančius žmones, į jų kvalifikacijos kėlimą, į saugumą, į pasitenkinimą savo darbu suteikiančių emocinių sąlygų kūrimą. Tūkstantmečio mokyklų programoje yra numatyta lėšų šioms minkštosioms veikloms ir tikiuosi, kad jos bus racionaliai bei sėkmingai panaudotos.

Dabar dirbančių mokytojų amžiaus vidurkis labai rimtai signalizuoja apie artimojo laikotarpio problemas, todėl savivaldai didžiausias „namų darbas“ yra, kaip populiarinti mokytojo profesiją, kaip pakviesti atvykti jaunos mokytojus į mūsų savivaldybę arba kaip motyvuoti mūsų abiturientus rinktis pedagogo profesiją. Ir tikrai negalima šios problemos nurašyti tik nacionalinei valdžiai, nes skatinimo būdų ir priemonių tikrai yra – pradėkime, pastebėdami savo savivaldybės mokytojus ir jų problemas, nuoširdžiai padėkime mokykloms ir mokytojams spręsti problemas, kurios perlipa mokyklų sienas ir yra socialiai jautrios, raskime dialogo formą ir tada visi pokyčiai vyks lengviau, o rezultatai džiugins visus.

Kęstas SPŪDYS

Demokratų sąjunga „Vardan Lietuvos“

Turiu pastebėti, kad klausime yra ir dalis atsakymo – daugiausiai lėšų skiriama mokyklų infrastruktūros gerinimui. Bet ką mes matome: kad puikiai suremontuotos mokyklos, pavyzdžiui, Sasnavos mokykla, yra uždaromos ir niekas neneša jokios atsakomybės. Manau, Marijampolės savivaldybės didžiausia švietimo problema yra tai, kad daug pinigų eina į „trinkeles“ ir tikrai per mažai investuojama į kokybiškos paslaugos kūrimą.

O kalbant apie įtraukijį ugdymą, pati idėja ir tikslai labai gražūs, bet aš pasigendau individualaus požiūrio į kiekvieną vaiką. Keistai atrodo ir tai, kad tiek nacionalinės, tiek ir savi-

valdos valdžios darbas apsiriboja reikalavimais mokykloms, tačiau susidūrus su sunkumais praktikoje, valdžios atstovai neskuba tiesti pagalbos rankos ir švietimo darbuotojai neretai paliekami vieni spręsti nenumatytų problemų. Būtina daugiau investuoti į mokyklos bendruomenių švietimą ir užtikrinti joms savalaikę pagalbą, taip pat daugiau dėmesio skirti patyčių prevencijai, nes tenka girdėti įvairių nesėkmingų pavyzdžių, kai kenčia visos pusės.

Tūkstantmečio mokyklų projektas taip pat turi daug trūkumų, nes reikalavimai ES paramai kartais tiesiog prasilenkia su mokymo procesu, nuvilia ir tai, kad ne visos mokyklos gali dalyvauti šioje programoje.

Kęstutis TRAŠKEVIČIUS TS-LKD

Nuo ateinančio rugsėjo įsigalios visuotinis įtraukusis ugdymas, tačiau jis faktiškai jau egzistuoja. Ne vienerius metus Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigose, vadovaujantis normatyvais, steigiami nauji mokytojų padėjėjų etatai darbui su specialiuoju poreikiu vaikais, nes tokių vaikų skaičius mokyklose ir darželiuose vis auga. Visa tai daugiausia sunkumų sukuria su šiais vaikais dirbantiems pedagogams, bet ne savivaldybės administracijai, kuriai nėra sunku reikalauti ir nurodinėti. Tad nuo rugsėjo vargu, ar kas nors pasikeis iš esmės. Reikia tik linkėti kantrybės mokytojams ir jų padėjėjams šiame nelengvame darbe.

Marijampolės savivaldybė pateko tik į II-ąjį Tūkstantmečio mokyklų projekto etapą, nes pirmoji projektinė paraiška buvo parengta netinkamai. Todėl projekto lėšos Marijampolę pasieks maždaug metais vėliau negu I-ajame projekto etape dalyvaujančias savivaldybes. Tačiau noriu tikėti, kad šis projektas, panaudojus turimą projektų įgyvendinimo patirtį, mūsų savivaldybėje bus įgyvendinamas sėkmingai ir jo metu bus sukurtos kokybiškesnės ugdymo(si) sąlygos projekte dalyvaujančių mokyklų mokiniams.

Nemažesnis iššūkis yra ir ugdymo turinio pertvarka, t.y. nuo rugsėjo įsigaliosiančios naujos bendrojo ugdymo programos lyginėms klasėms. Jau šie metai parodė, kad nespėjama rašyti ir išleisti visų mokomųjų dalykų vadovėlių pagal naujas programas ugdomų visų nelyginių klasių mokiniams, todėl nemažai ugdytinių ir jų mokytojų patyrė papildomų sunkumų. Jei ši situacija kartosis ir nuo būsimo rugsėjo, nukentės ugdymo kokybė. Vis dėlto, tikiuosi, kad naujos mokymo(si) priemonės bus išleistos laiku, o Marijampolės savivaldybė sudarys sąlygas mūsų mokykloms kuo skubiau įsigyti jų reikiamą kiekį.

Europa beveik išsivadavo iš energetinės priklausomybės nuo Rusijos, bet Kremlius ginklų nesudeda

Atkelta iš 3 psl.

Naujienu agentūros „Bloomberg“ teigimu, taip pat svarstomos sankcijos pagrindiniams Rusijos SGD centrums, tokiems kaip „Arctic LNG 2“, Ust Lugos SGD terminalas ir Murmanskos gamykla.

Analitikai mano, kad rusiškų SGD draudimas nedarytų didelio poveikio ES rinkai, nes lengvai gali būti pakeistas kitais SGD šaltiniais. Tokią išvadą, be kitko, patvirtina 2023 m. atliktas „Bruegel“ ekspertų grupės tyrimas.

Vis dėlto ES energetikos reguliavimo institucija „Acer“ neseniai perspėjo, kad bet koks Rusijos SGD importo mažinimas turėtų būti vykdomas laipsniškai, kad būtų išvengta energetinio šoko.

Sumažėjo Rusijos pajamos

T. Janeliūnas Alfa.lt laidoje „Suprati Rusiją“ atkreipė dėmesį, kad ES smarkiai sumažinus rusiškų dujų importą Kremlius neteko didelės dalies pajamų, kurias gaudavo iš energetinių išteklių eksporto anksčiau.

„Skaičiuojama, kad įvairūs sankcijų mechanizmai, bandymai reguliuoti naftos kainas ar nepirkti naftos iš Rusijos didesne negu 60 JAV dolerių už barelį kaina praėjusiais metais sumažino Rusijos pajamas iš energetikos išteklių eksporto apie 34 mlrd. eurų“, – mano T. Janeliūnas.

Žlugusias Kremliaus pastangas parklupdyti Europą, taip pat ir Baltijos valstybes puikiai iliustruoja ką tik paskelbti Rusijos valstybinės energetikos milžinės „Gazprom“ patirti nuostoliai. Skelbiama, kad „Gazprom“ 2023 m. pirmą kartą per 25 metus dirbo nuostolingai – patyrė grynąjį maždaug 6,9 mlrd. JAV dolerių nuostolį. Anot Rusijos žiniasklaidos, „Gazprom“ nuostolis fiksuojamas pirmą kartą nuo 1999 m.

Nors rusiškų dujų importas į Europą pirmaisiais karo Ukrainoje metais sumažėjo, „Gazprom“ 2022 m. dirbo pelningai. Todėl analitikai prognozavo, kad korporacija pelningai dirbs ir 2023-iaisiais, tačiau prognozės nepasitvirtino. Manoma, jos pernai patirtą nuostolį iš esmės lėmė sumažėjęs dujų eksportas į Europą, anksčiau buvusią viena pagrindinių „Gazprom“ užsienio rinkų.

T. Janeliūnas tvirtai įsitikinęs, kad ES žengė strategiškai svarbius žingsnius, kurie neleis grįžti prie buvusios energetinės priklausomybės nuo Rusijos.

Politologo nuomone, bent Vokietija yra labai rimtai nusiteikusi nepirkti rusiškų dujų, tekančių vamzdynais, nors dalį SGD galbūt dar iš Rusijos importuos.

Bet tai, kaip vokiečiai greitai ir brangiai persiorientavo statydami savo SGD terminalus, rodo, kad tai ilgalaikė investicija. Todėl esą mažai tikėtina, kad bus grįžta prie kokio nors „Nord Stream 3“ varianto.

„Tie žingsniai, mano galva, nebegrįžtami“, – sakė T. Janeliūnas.

Politologas prognozuoja, kad Europa ateityje energetinę nepriklausomybę užsitikrins ne tik plėtodama atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus, bet ir statydama branduolinius reaktorius, ypač mažo galingumo.

Kyla naujų grėsmių

Nepavykus bandymams sušaldyti Europą 2022–2023 m. žiemą po to, kai Putinas staiga nutraukė dujų tiekimą 2022 m. vasarą, ir Rusijai galutinai praradus didžiąją dalį ES energetikos rinkos, Rusija ieško kitų būdų kenkti Europai, taip pat ir Baltijos šalims.

Kremlius toli gražu neatsisakė planų trikdyti Europos, Baltijos šalių ir Lietuvos energetinį saugumą. Juolab kad treji Rusijos karo Ukrainoje metai parodė, kokia pažeidžiama yra energetikos infrastruktūra: dujų vamzdynai, elektros kabeliai.

Nors po sprogimų „Nord Stream 1“ ir „Nord Stream 2“ dujotiekiuose 2022 m. rudenį rimtai susirūpinta vamzdynų ir kitos svarbios energetikos infrastruktūros apsauga, grėsmių lieka. Kadangi apsaugoti vamzdynus, o juolab tūkstantinius kilometrų jūros dugnu nutiestus elektros kabelius nėra paprasta.

Tokių svarbių infrastruktūros objektų turi ir Baltijos valstybės. Lietuvą ir Švediją jungia elektros kabelis po Baltijos jūros dugnu. Baltijos šalių dujų rinką su Europa jungia GIPL dujotiekis tarp Lietuvos ir Lenkijos bei „Balticconnector“ dujotiekis tarp Estijos ir Suomijos. Šis dujotiekis praėju-

sių metų spalį buvo sustabdytas priverstiniam remontui dėl išorinio mechaninio pažeidimo ir jo veikla atnaujinta tik šių metų balandį.

Įtarimai dėl žalos dujotiekiui padarymo krenta į Sankt Peterburgą plaukusiam Kinijos laivui, kuriam priklausęs inkaras buvo rastas incidento vietoje, tačiau mažai kam kyla abejonių, kas tokiu incidentu būtų labiausiai suinteresuotas.

Beveik pusmetį iš rikiuotės išvestas įrenginys sutrikdė Baltijos šalių dujų rinką ir nemažai kainavo. Estijos ir Suomijos tinklų operatorės „Elering“ ir „Gasgrid“ valdomo „Balticconnector“ remonto darbams išleido beveik 40 mln. eurų.

Išvedus iš rikiuotės „Balticconnector“, buvo sutrikdyti įprastiniai dujų srautai Baltijos šalyse, taip pat ir Lietuvoje. Dujų perdavimo sistemos operatorius „Amber Grid“ fikso, kad būtent dėl to mažėjo į Lietuvą transportuojamų dujų kiekis.

Pasak operatoriaus, dujų tiekėjai pusmetį neturėjo galimybės pasinaudoti Lietuvos dujų sistema aprūpinant dujomis Suomijos rinką, mažesnis dujų srautas iš Lietuvos tekėjo į Latvijos Inčukalnio saugyklą, kurioje buvo saugotos dujos, skirtos Suomijai.

Pastaraisiais metais padaugėjo ir su Rusija susijusių kibernetinių atakų, todėl išlieka grėsmė, kad Lietuvai nedraugiška šalis ateityje gali kištis į elektros sistemos veiklą. Pavyzdžiui, Rusija gali trukdyti Baltijos šalims sklandžiai susijungti su žemyninės Europos elektros tinklais.

Kaip žinoma, Lietuva kartu su Latvija, Estija, Rusija ir Baltarusija iki šiol veikia Maskvos kontroliuojamoje IPS/UPS sistemoje, tačiau Baltijos šalys žada nuo jos atsijungti ir sinchronizuoti elektros tinklus su Vakarų Europa 2025 m. vasarį.

Iki šių metų rugpjūčio 8 d. Baltijos šalys, kaip įpareigoja BRELL sutartis, turi Maskvai pranešti, kad sutarties nebepratęs.

Prieš kelias savaites Estijos elektros perdavimo tinklo operatorės „Elering“ vadovas Kalle Kilkas perspėjo, kad, pranešus apie Baltijos šalių pasitraukimą iš BRELL, iš Maskvos galima tikėtis bet kokių „reakcijų“.

UŽ MIESTO

Poetė Rita Volteraitienė: „Visi eilėraščiai gimsta iš gyvenimo“

Gintarė Sabaliauskienė

Šiomis dienomis ore plazdant spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dvasioms, norisi džiaugtis gyvu, laisvai spausdinamu žodžiu, atviromis galimybėmis kurti ir dalintis, laisve tai daryti visiems ir visur. Šia proga su skaitytojais dalinamės Patašinės kaime gyvenančios Liudvino Kazio Borutos gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytojos, poetės Ritos VOLTERAITIENĖS mintimis apie kūrybą gyvenime ir gyvenimą kūryboje.

Poetė sako, kad kūryba jos gyvenimą užkariavo, tikriausiai, neatsitiktinai – eilėraščius kūrė ir tėtis, giminėje yra ir daugiau rašančių žmonių. O pirmas tikras Ritos eilėraštis gimė būnant pirmoje klasėje. Nuo to viskas ir prasidėjo...

Pirmoji R. Volteraitienės poezijos knyga dienos šviesą išvydo prieš daugiau nei dešimtmetį, o dabar kūrėjos kraityje – jau trys poezijos rinkiniai.

Kalbėdama apie savo eilėraščius, poetė sako, kad nuo išskirtinai meilės tematikos jaunystės eilėraščiuose (kuomet, išsimylėjus, sukurdavo ir dvidešimt eilėraščių per dieną), laikui bėgant eilėse nugulė branda. „Dabar mano eilėraščiuose – gyvenimas, emocijos, pasaulis, viskas, kas aplink... Eilėraščiui sukurti užtenka ir penkių minučių, bet prieš tai reikia ilgai ir atidžiai dairytis ir daug pamatyti. Ir tiesiogine, ir perkeltine prasme. Visi eilėraščiai gimsta iš gyvenimo.“

Savo kūryba R. Volteraitienė dalinasi su draugais, pažįstamais, bendraminčiais, tačiau poezija, sako, – ne kiekvienam. O kam ji skirta, tas ir pajus: nuotaiką, įspūdį, mintį, nusi-raminimą.

„Poezija, kūryba – tai pabėgimas. Išikūnijimas. Kurdamas, gyveni kitą gyvenimą. Dažnai ir ne vieną. Ir didžiausias komplimentas, kada mano eilėraščius perskaitęs žmogus pasako: „Tai – apie mane.“ Tarsi būčiau atspėjus kito žmogaus mintis.“

Kuria Rita visur ir visada. Eidama, važiuodama, žiūrėdama pro langą, stebėdama aplinką. „Eilutės gimsta bet kada. Svarbu užsirašyti. O vėliau jos susijungia į eiles, kuriose – viskas tikra, pamatyta, pajauta.“

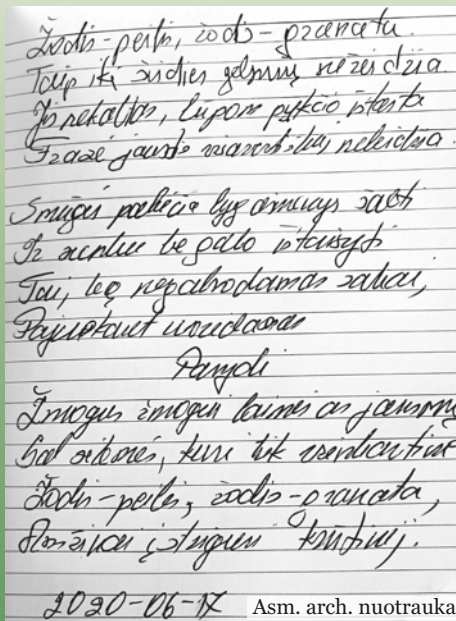
Paklausus, ar sunku sukurti eilėraščių, R. Volteraitienė atvira: „Eiluoti – įmanoma išmokti. Bet eilėraščio vertė yra ne gražiame surimavime. Esmė, kad eilės skleistų žinią.“

„Pasaulis – gražus, o gyvename čia ir dabar“, – pagrindinę savo kūrybos

Asm. arch. nuotrauka

R. Volteraitienė: „Poezija – ne kiekvienam“

Rankraščių – gausybė, todėl ir knygų dar bus

žinutę išduoda poetė, sakydama, kad tą žmonės šiandien dažnai pamiršta. „Mes per daug skubam. Per daug informacijos, per daug reikalų, per daug darbų... Ir skubėdami pamirštam pažiūrėti į draugo akis...“

***

Supamės ant gyvenimo šešėlio,
Bijom, kad neišjungtų šviesos –
nukrisim.

Vaikomės pavasario šviesą,
Bijom, kad neišrėktų tiesos –
Bus randų aukcionas...
Bijom... Bijom,
Bet glostom išplaktą dalgį...
(Bijom ne dėl žolės...)

Rita Volteraitienė

Asm. arch. nuotrauka

Gyvenimas nugulęs trijose poezijos knygose

Lauko kepsninių sezonas įsibėgėja!

Pasitikrinkite, ar žinote, kaip užtikrinti kepamo maisto saugą

Atšilus orams, vis daugiau laiko norisi praleisti lauke, pajvairinti maisto ruošimo rutiną ir išsikepti maisto seniai nenaudotoje kepsninėje. Visgi, reikėtų nepamiršti – ruošiant maistą ant atviros ugnies būtina žinoti svarbiausias maisto saugos taisykles, kurios padės apsaugoti savo ir šeimos sveikatą. VMVT specialistai dalinasi svarbiausiais patarimais kepsnių sezono metu.

Švara:

•Prieš ruošdami maistą, ypač po to, kai palietėte žalią mėsą, paukštieną ar jūros gėrybes, kruopščiai nusiplaukite rankas su muilu ir vandeniu;

•Visi maisto ruošimo įrankiai, pjaustymo lentelės ir paviršiai turi būti švarūs – išplaukite ir prireikus dezinfekuokite juos;

•Nevalomas grilis – daugybės nešvarumų šaltinis, todėl reguliariai valykite lauko kepsninės grotelės, kad pašalintumėte susikaupusius riebalus, likučius ar apanglėjusius maisto daleles.

Saugiai atitirpinkite:

•Šaldytą jautieną, paukštieną ar žuvį saugiai atšildykite šaldytuve, šaltame vandenyje arba mikrobangų krosnelėje.

•Atšildytą mėsą ruoškite iš karto po atšildymo.

Venkite kryžminės taršos:

•Žalios mėsos, paukštienos ir jūros gėrybių pjaustymui naudokite atskiras pjaustymo lenteles ir įrankius, kad išvengtumėte kryžminio užteršimo su jau paruoštu maistu.

•Niekada nedėkite kepto maisto į indą, kuriame prieš tai laikėte žalią mėsą ir paukštieną.

•Plaukite rankas prieš ir po kiekvieno maisto gaminimo.

•Žalią mėsą, paukštieną ir jūros gėrybes šaldytuve laikykite atskirai nuo kitų maisto produktų, kad jie neužterštų kitų produktų.

•Kai tik įmanoma, maistą laikykite uždengtą.

•Laikykite naminius gyvūnus atokiau nuo kepsninės zonos, kad jie nesusižeistų ir neužterštų maisto ar paviršių.

Kontroliuokite temperatūrą:

•Kepant kepsninėje stebėkite kepamo maisto spalvą, kvapą, atkreipkite dėmesį ar produktas neapanglėjęs ir nesudegęs.

•Užtikrinkite, kad greitai gendantys maisto produktai būtų laikomi šaldytuve tam, kad būtų išvengta bakterijų dauginimosi.

•Pervežimo ir lauko renginių metu greitai gendančius maisto produktus laikykite šaldytuve su ledo paketais arba ledu, kad išlaikytumėte saugią temperatūrą.

•Mėsą, paukštieną ir jūros gėrybes kepkite iki tinkamos vidaus temperatūros naudodami maisto termometrą. Bendra šiluma apdorojamų produktų vidutinė temperatūra turėtų būti ne mažesnė kaip 75 C.

Patiekimas bei produktų laikymas:

•Ant grotelių keptą maistą patiekite švariose lėkštėse (o ne ant lėkščių, kuriose prieš tai buvo žalia mėsa, paukštieną ar jūros gėrybės).

•Greitai gendančius maisto produktus, pavyzdžiui, salotas, majonezo patiekalus ir desertus, laikykite šaldytuve, įdėdami juos į dubenėlius su ledu arba patiekdami mažesniais porcijomis ir prireikus papildydami.

•Užtikrinkite tinkamą greitai gendančių maisto produktų laikymo temperatūrą, o prieš vartojimą juos įvertinkite (vizualiai, jusliškai) ir, jei kyla abejonių, ar jie vis dar saugūs vartoti, patartina juos išmesti, ypač tuos, kurie buvo palikti kambario temperatūroje ilgiau nei dvi valandas.

•Dešrelių mėgėjus kviečiame atkreipti dėmesį į tai, kad ne visos dešrelės yra tinkamos kepimui. Pvz. dešrelės, turinčios nitrinių druskų – netinkamos kepti. Taip pat svarbu parinkti atitinkamas kepsnines ar kepimo būdą, jog būtų galima surinkti riebalus, varvančius nuo kepamų dešrelių. Įkaitę riebalai ima kaisti ir skleidžia dūmus, kuriuose yra pavojingų aromatinių angliavandenių.

Laikydami šiuos patarimus užsitikriname, kad mėgausimės ne tik šiltu oru, bet ir kokybišku bei saugiu maistu.

VMVT informacija

Redakcijos nuotrauka

IEŠKOME SOCIALINIO DARBUOTOJO DIRBTI SOCIALINĖS GLOBOS ASMENS NAMUOSE PADALINYJE

JUNGTINĖS
PRAJĖGOS

JŪSŲ LAUKIA:

- ✓ POZITYVI DARBO ATMOSFERA
- ✓ KŪRYBIŠKAS KOLEKTYVAS

Darbo pobūdis

Dirbti savarankiškai pagal įgytą kvalifikaciją ir teikti **pagalbą į namus bei dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose** suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims (bendrauti su asmenimis, spręsti jiems iškilusias problemas, vertinti asmens poreikius, sudaryti individualų socialinės globos planą, gebėti savarankiškai planuoti ir organizuoti socialinį darbą ir socialinių paslaugų teikimą paslaugų gavėjų namuose).

Turėti B kategorijos vairuotojo pažymėjimą.

Dėl išsamesnės informacijos kreiptis:

+370 681 11147 ARBA EL. PAŠTU GLOBANAMUOSE@JF.LT

MIESTO Laikraštis

Platinimo vietos

Marijampolės autobusų stotis (Stoties g. 2B)	Marijampolės savivaldybės administracija (J. Basanavičiaus a. 1)
Marijampolės ligoninė (Palangos g. 1)	Marijampolės TV biuras (Gedimino g. 11)
Marijampolės P. Kriaučiūno viešoji biblioteka (Vytauto g. 22)	Marijampolės apylinkės teismas (Kauno g. 8)
Marijampolės P. Kriaučiūno viešosios bibliotekos Draugystės padalinys (Draugystės g. 5)	Universalinė parduotuvė „Gulbė“ (J. Basanavičiaus a. 10)
Marijampolės Trečiojo amžiaus universitetas (Vytauto g. 47-106)	„Gubojos vaistinė“ (R. Juknevičiaus g. 72)
Maisto prekių parduotuvė (Mokolių g. 59)	„Statybos ir ūkio prekės“ (Klaipėdos g. 1A)

Nuo šiol „Miesto laikraštis“ gali skaityti ir kaimiškų vietovių gyventojai. Papildomos platinimo vietos:

Sasnaiva – parduotuvė „Aibė“ (Sūduvos g. 46C, Sasnaiva)	Igliškėliai – parduotuvė „Aibė“ (Tvenkinio g. 2, Igliškėliai)
Netičkampis – parduotuvė „Aibė“ (Sešupės g. 1 Netičkampio k.)	Patašinės kaimo biblioteka (Nausupės skg. 4, Patašinės k.)

MMM

3 kanalai Jūsų reklamai!
Nuo skelbimo laikraštyje iki video reklamos televizijoje

DIA KLINIKA

Viešoji įstaiga „DIA klinika“
J. Jablonskio g. 2A-37, Marijampolė
(įėjimas iš kiemo pusės)

+370 618 77017
tyrimai@diaklinika.lt

Tyrimų paėmimo laikas: **7.30-11 val.**

Atliekame **net 300** skirtingų tyrimų

LABORATORINIAI TYRIMAI ATLIEKAMI **SYNLAB**

UAB „Verslūnas“

ieško **virėjo-virtuvės darbuotojo**.
Atlyginimas neto – nuo 800 Eur.
Kreiptis telefonu **+370 632 13 838**.

IEŠKAI DARBO?

Junkis prie UAB „CIE LT Forge“ kolektyvo!
Šiuo metu ieškome:
Robotizuotos linijos operatorių
Atlyginimas nuo 1000 €/mėn. Į rankas

KANDIDATUOKITE:
cv.lt@cieautomotive.com
8 606 88883

FOTOCHROMINIAMS polarizuotiems ir tonuotiems akinių lęšiams

-25%

Klientus konsultuoja gydytojos oftalmologės
A. Eismantienė ir R. Raitelaitienė

MARIJAMPOLĖ, Kęstučio g. 4
Mob. 8 650 93367

Daugiau naujienų

Internetinis portalas
www.mmm.lt

SIENŲ ŠILTINIMAS į oro tarpus

Tel. 8 696 42 020

UAB „Gėlės ir daržovės“

reikalingi šiltnamio ir lauko darbininkai prižiūrėti daržoves.
Kreiptis telefonu **+370 656 66 560**.

Informuojame, kad bus parduodama 1/2 dalis Buto/Patalpos - Buto, su bendro naudojimo patalpomis 5,96 kv. m., (unikalus Nr. 1897-0005-7018:0032), esantis adresu: Marijampolė, R. Juknevičiaus g. 24-425.

Prašome Buto/Patalpos – Buto bendraturčius ne vėliau kaip per 30 dienų po šio skelbimo išviešinimo dienos pareikšti Lazdijų rajono 2 notarų biurui, esančiam Vilniaus g. 4-6, Lazdijų m., savo norą ar atsisakymą pirkti nurodytą 1/2 dalį Buto/Patalpos – Buto.

Jeigu iki nurodyto termino atsakymo nebus, laikysime, kad nenorite pasinaudoti pirmumo teise ir aukščiau minėta 1/2 dalis Buto/Patalpos – Buto, bus parduota kitam asmeniui.

BIURO SPEKTRAS

- Biuro prekės
- Mokyklinės prekės
- Dailės prekės

GEDIMINO G. 9, MARIJAMPOLĖ
+370 624 53097
PREKYBA.BIUROSPEKTRAS@GMAIL.COM

PREKIAUJA SUKAPOTOMIS MALKOMIS!

- Alksnis – 55 Eur. už erdm.
- Beržas – 60 Eur. už erdm.
- Ažuolas – 65 Eur. už erdm.
- Uosis, skroblas – 70 Eur. už erdm.
- Mišrios – 58 Eur. už erdm.

Suvalkijoje pristato nemokamai! Tel. +370 675 16005

SPINDULIO kinas

Gegužės 10-16 dienomis

Didžiojoje salėje:	Mažojoje salėje:
Išankstinis seansas: Dubliuota lietuviškai „Nematomi draugai“ 11, 12 d. 12.30 val.	„Drakony sergėtoja“ Dubliuota lietuviškai 12 d. 15.15 val.
„Drakony sergėtoja“ Dubliuota lietuviškai 10, 11, 13–16 d. 15 val.	„Kas per Finas?! Nuotykių vasara“ Dubliuota lietuviškai 10, 13–16 d. 15.15 val. 11, 12 d. 13.15 val.
Šeimos dienos proga: „Keistuolė Betė“ Dubliuota lietuviškai 12 d. 15 val.	„Prezidentas“ Dubliuota lietuviškai 05.01 d. 13.15 val.
„Beždžionių planetos karalystė“ 10, 11 d. 18 val. 12–16 d. 17.30 val.	„Prezidentas“ 11 d. 15.05 val.
„Mirties korta“ 10, 11 d. 21 val. 12–16 d. 20.15 val.	„Muzika“ 10–16 d. 17.15 val.
	„Vaikis žudo pasaulį“ 10–16 d. 19.15 val.
	„Varžovai“ 10 d. 21.15 val.
	„Vorai“ 11 d. 21.15 val.

